

KRITISK: Jusprofessor Hans Petter Graver ved Universitetet i Oslo. FOTO: NINA HANSEN

PENGER FOR DÅP: Da kronprinsesse Mette-Marit døyte Kleven-bygde «Viking Princess» i Bergen ga verftet 25 000 kroner. FOTO: MARIT HOMMEDAL / NTB SCANPICX

OG KOMMERSIELLE

HANS PETTER GRAVER,
jusprofessor, til Dagbladet.

skapet hans signerte en verdifull avtale med landets myndigheter og Haugland sa til NTB at de regnet med 20–30 prosent årlig vekst framover.

På DNV GLs nettsider står følgende om betydningen av kongehuset: «Å ha kongen og dronningen av Norge som tilhørere, skaper den ultimate muligheten til å vise fram selskapets evner på et nivå med høy innflytelse.»

Etter reisen til emiratene fikk DNV en henvendelse fra Kronprinsparets fond om et samarbeid.

Samme år besluttet selskapets ledelse å gi en million kroner i året til fondet over fem år.

Slik kronprinsens besøk var «gull verdt for norsk næringsliv», ble norsk næringsliv gull verdt for Kronprinsparets fond.

I ettertid har omtalen av kronprins Haakon og DNV GL i media vokst kraftig. Da selskapet skrev under en avtale med Universitetet i California i 2013, delte DNV-direktør Haugland øyeblikket på det sosiale nettforumet Twitter: «Stor støtte fra @Kronprinsparet ved signering av samarbeidsavtale». På bildet signeres kontrakten, med de to tronarvingene stående bak.

Få spor

Dagbladet har gått gjennom en rekke artikler på kongehusets nettsider og oppføringer i hoffets årsberetning, om offisielle bedriftsbesøk i Norge og utlandet. I flere tilfeller har selskapene bidratt med penger til Kronprinsparets fond, uten at det ble opplyst om de økonomiske bindingene i omtalen av besøket eller i årsberetningen.

Da Dagbladet spurte hvilke tanker kongehuset har om behovet for å synliggjøre de økonomiske bindingene for offentligheten, henviste Slottet til at besøkene legges ut i offisielt program. Dagbladet har ikke funnet informasjon om pengeavgavene der heller.

Praksisen vekker oppsikt i fagmiljøer.

– Noen vil argumentere for at Norge må bruke det vi har av virkemidler, blant annet de kongelige, for å selge så mye vi kan til omverdenen. Det er likevel verdt å diskutere mulige problemstillinger, som de kongeliges rolleblanding når fondet deres er mottakere av store gaver og de selv er dørbørnere for de samme bedriftene, sier professor Søreide.

Verden rundt

21. mars 2014 stod kronprins Haakon i et kontorlokale flankert av to vietnamesiske kvinner i turkise fotside kjoler. Kronprinsen klippet et tykt, rødt bånd. Det var en stor dag for DNV GL, som fikk besøk under kronprinsparets tre dagers offisielle reise til Vietnam.

– Rett før lunsj hadde jeg gleden av å åpne DNV GLs nye kontorer her i Ho Chi Minh by, fortalte kronprinsen i en tale til forretningsfolk og næringspolitikere samme dag.

Bilder av kronprinsen og DNV GL-direktør Henrik O. Madsen som åpnet det nye kontoret sammen, gikk verden rundt. Samme år fikk Kronprinsparets fond den fjerde millioner fra DNV GL.

Fondets «partnere», store givere og bedrifter som bidrar med gratis arbeid, listes opp med navn og logo på nettsidene. Men størrelsen på pengestøtten omtales ikke.

– Flere av bedriftene som gir pengeavgaver til Kronprinsparets fond får en fantastisk markedsføring. DNV GL og andre selskap vinner to ganger: Først med den positive oppmerksomheten de får ved å gi penger til fondet og profileringen på de kongelige fondets nettsider. Deretter når kronprinsen besøker dem eller deltar på arrangementene deres, sier professor i kommunikasjon og ledelse, Peggy Brønn, ved BI til Dagbladet.

– PROBLEM NÅR DET FOREGÅR I SKJUL

Ber Kronprinsparets fond sette åpenhet som premiss for gaver.

– Pengeavgaver blir raskt et problem når det foregår i skjul. Det er vanskelig for oss utenfor å se agendaen og motivasjonen til giveren, sier høyskolelektor Morten William Knudsen ved BI til Dagbladet.

Forsker og moralfilosof Henrik Syse satt i fondets styre fra 2001 til 2009.

– Mitt råd til Kronprinsparets fond er å være mest mulig åpne om gavene, særlig fordi fondet har en tilknytning til kongehuset. Det kan være en tommelfingerregel, sier Syse.

– Stiftelser kan forutsette at for at for å motta gaver må de få lov til å opplyse om giver. Årsrapporter og nettsider er steder å formidle hvor gavene kommer fra, sier professor Caroline Dale Ditlev-Simonsen, ved Institutt for rettsvitenskap og styring på BI i Oslo. Hun leder også BIs senter for stiftelser.

Jusprofessor Hans Petter Graver foreslår at fondet endrer strategi.

– Når kronprinsparet velger å engasjere seg slik i en stiftelse bør den etter min mening være helt åpen om alle økonomiske transaksjoner, inklusive hvem som gir pengeavgaver. Den åpenheten bør også gjelde det fondet omtaler som gaver fra private givere. I framtida kan de jo velge å motta donasjoner med den åpenheten som premiss, sier jusprofessor Hans Petter Graver til Dagbladet.

MORTEN WILLIAM KNUDSEN

– HOFFET IVARETAR EN HØY ETISK STANDARD

Avviser kritikk om rolleblanding og manglende åpenhet.

Dagbladet har spurt kronprins Haakon og hoffet om å svare på kritikken og ønskene om mer åpenhet. Svarene kom fra Slottets kommunikasjonssjef Marianne Hagen.

– Vi kan ikke se at det er belegg for en påstand om samrøre og rolleblanding, skriver hun.

– Vi legger samme kriterier til grunn for vurderingen av invitasjoner fra bedrifter som er samarbeidspartnere, som ved alle andre invitasjoner, skriver Hagen.

– Hoffet ivaretar en høy etisk standard i vurderingen av de kongeliges program for å sikre at det ikke er uheldige bindinger. Dette er problemstillinger vi er svært klar over, skriver hun.

Dagbladet har spurt hvor store utgifter hoffet har til å være forretningsfører for fondet og hvor pengeavgavene er regnskapsført. Det svares ikke på.

– Fondene er blant de kongeliges kjerneoppgaver. Det er derfor naturlig at hoffet bruker ressurser på disse, som vi gjør ved all annen offisiell virksomhet. I tillegg har det vært tradisjon for at hoffet har gitt en gave ved store jubileer.

Hagen beskriver fondene som «en måte å kanalisere gaver på ved store kongelige begivenheter og jubileer.»

– Gaver til fondene er ikke gaver til de kongelige, men gaver til gavn for fondenes formål.

– DNB og DNV GL er helt sentrale samfunnsaktører som det ville være påfallende om ikke fikk kongelig besøk ved store anledninger.

MARIANNE HAGEN